

nosti, jež jest při správném použití hmotného práva položiti za základ rozhodnutí. Proto bylo věc vrátiti souduu první stolice, by o ní v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl (§ 288, odst. 2 čís. 3 tr. ř.). Soudu první stolice, jenž se bude věci znovu obírat, bude při uvažování, naplňuje-li čin obžalovaného skutkovou podstatu zločinu podle § 98 a) tr. zák. či přečinu podle § 2 odst. (2) o útisku, mezi jiným přihlížeti k tomu, že pod pojmy zlého nakládání a způsobení újmy na těle po rozumu § 1 zák. o útisku spadá jen takové působení na tělo jiné osoby, která nemá jiného dalšího účinku, než přechodnou nevolnost, chvilkový pocit nepříjemnosti, a že jde o násilí ve smyslu § 98 a) tr. zák., jakmile nastaly nebo podle povšechné povahy jednání pachatelova mohly nastati účinky vážnější, zejména poruchy těla nebo duševního klidu časově nebo co do stupně rozsáhlejší (rozh. č. 2722 sb. n. s.).

Čís. 3678.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pobuřuje (§ 14 čís. 1 zák. na ochr. rep.), kdo se úmyslně snaží u jiných silnými prostředky vyvolati nepřátelský vztah ke statkům v § tom uvedeným a chráněným, kdo se snaží vyvolati nepřátelské neb aspoň nepříznivé smýšlení o československém státu; spadá sem zakončení řeči, naplněné výtkami a stížnostmi do domnělého útisku dělnictva v Československé republice »buržoasií«, výrokem: »Ať žije Sovětský Svaz!«

Pojem »hanobení republiky« (§ 14 čís. 5 zákona) nevyžaduje, by v závadném projevu bylo výslovně použito slova: Republika čs., stačí i hanobení ústavních činitelů, úřadů a veřejných orgánů nebo celé vlády, má-li jím býti hanobena republika sama.

I kritika činnosti vládní může býti hanobením republiky, je-li úplně jednostranná a přehnaná, a užívá-li se při ní silných výrazů, způsobilých snížení vážnosti státu nebo vyvolati v posluchačích náladu hanobenému státu nepřátelskou.

Podněcování k pachání vojenských zločinů podle druhého dílu vojenského trestního zákona (§ 15 čís. 3 zák. na ochr. rep.) výrokem: »Stanovisko, jaké zaujímá dělnická třída k válce, známe z Leninovy knihy, kde praví: Pak (až vypukne válka), dělnická třída řekne: dobrá! — Válka — válce!«

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1929, Zm I 297/29.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po neveřejném ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 1. března 1929, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem výzvy k trestným činům podle § 15 čís. 3 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., přečinem rušení obecního míru podle § 14 čís. 1 cit. zák. a přečinem rušení obecního míru podle § 14 čís. 5 cit. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 9 a) pokud se týče 10 § 281 tr. ř.; provádí však ve skutečnosti jen zmatek čís. 9 a) § 281 tr. ř. Namítá, že byl obžalovaný odsouzen neprávem i pro zločin podle § 15 čís. 3, i pro přečiny podle § 14 čís. 1, 14 čís. 5 zák. na ochr. rep. 1. Především prý nelze spatřovati ve výroku »válka — válce« podněcování k vojenskému zločinu ve smyslu § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep., poněvadž prý smysl výroku jest jiný než uvádí rozsudek. Obžalovaný prý se jím jen ohražoval proti válce v souhlase s mírovými snahami všech států, jakž prý patrně z jeho zmínky o zmařeném návrhu Ruska na odzbrojení; výrok byl prý pronesen a myšlen tak, by válka vůbec byla zamezena a znemožněna, nikoliv by po jejím vypuknutí bylo snad vedení války zdejšího státu znemožňováno a vojenské akce mařeny. Jen v tom případě byl by prý odsuzující výrok odůvodněn, kdyby soud zjistil, že obžalovaný nabádal k sabotování války pácháním vojenských zločinů při jejím vypuknutí; to však prý nezjistil. Kusý a nejasný výrok Leninův nebyl prý vůbec způsobilý vzbuditi v posluchačích rozhodnutí k páchání vojenských zločinů, poněvadž mu posluchači nerozuměli tak, jak uvádí rozsudek. Nebyl prý zjištěn ani úmysl obžalovaného, jež předpokládá § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep. Než zmateční stížnost není odůvodněna ani v objektivním, ani v subjektivním směru. Pokud jde o smysl závadného výroku, usoudil soud z obsahu a ze souvislosti závadného výroku: »Stanovisko, jaké zaujímá dělnická třída k válce, známe z Leninovy knihy, kde praví: »Pak (rozumí se, až válka vypukne) dělná třída řekne: »dobrá! — Válka — válce!«, že obžalovaný jimi podněcoval k páchání vojenských zločinů podle druhého dílu vojenského trestního zákona, při čemž poukaz důvodů k tomu, že použil této přímé každému srozumitelné a jasné výzvy, která z obsahu a smyslu použitých výrazů jest patrnou, nepřipouští pochyby, že šlo o výzvu k páchání vojenských zločinů podle druhého dílu vojenského trestního zákona v případě, že by došlo k válce, tedy po jejím vypuknutí (»P a k dělná třída řekne: Dobrá! Válka — válce!«). Ve směru subjektivním vyslovil soud přesvědčení, že obžalovaný pronesl tuto výzvu právě v úmyslu a za tím účelem, by způsobil porušení zákona v tomto smyslu na místě k tomu obzvláště způsobilém. Podle těchto formálně bezvadných zjištění rozsudku nejde o akademický projev mírový, nýbrž o přímou výzvu k posluchačům, by v případě, že budou povoláni za války k plnění vojenské povinnosti, všemožně mařili její úspěšné vedení pácháním vojenských zločinů, o projev a o činnost, způsobilou a směřující k tomu, by v myslích posluchačů byl vytvořen duševní stav náchylný k poškození statků, jež chrání § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep. Nebezpečí v tomto § předpokládané jest dáno, úmysl v něm požadovaný formálně bezvadně zjištěn. Provedení zmateční stížnosti, jež se z největší části omezuje na pouhé popírání smyslu závadného výroku a trestného úmyslu pachatelova, nezasluhuje povšimnutí. Pokud by ji bylo lze pokládati za provedenou, není odůvodněna, jak zřejmo z hořejších úvah.

II. Proti odsouzení pro přečin podle § 14 čís. 1 cit. zák. namítá stěžovatel, že jeho výrok: »Proti utiskování bude postavena jednotná pro-

letářská fronta. Nechť žije sovětský svaz, nechť žije jednotná fronta dělníků a rolníků», obsahuje jen příznivý projev pro Sovětský Svaz a pro Společnou frontu dělníků a rolníků, jakož i všeobecný projev proti utiskování, aniž by blíže bylo označeno kým, a že proto nelze jej vůbec pokládati za trestný, nanejvýš však ne za pobuřování proti československému státu, o němž prý obžalovaný vůbec nemluvil. Než zmateční stížnost přehlíží, že ve smyslu § 14 č. 1 zákona pobuřuje, kdo se úmyslně snaží u jiných silnými prostředky vyvolati nepřátelský vztah proti státům v tomto § uvedeným a chráněným, kdo se snaží vyvolati nepřátelské neb aspoň nepříznivé smýšlení o československém státu, a že obžalovaný tím, že zakončil svou řeč, naplněnou výtkami a stížnostmi do domnělého útisku dělnictva v Československé republice »buržoasií«, řeč mající za účel celým svým obsahem poštvati posluchače proti republice Čsl. — výrokem: »Ať žije Sovětský Svaz!«, projevil zřetelné přání, by tu místo republiky Čs. zavládla komunistická republika sovětská po vzoru ruském, by zanikla demokraticko-republikánská forma státní Čs. republiky a byla nahrazena sovětským zřízením ruským. Tím však právě pobuřoval proti čs. státu pro jeho demokraticko-republikánskou formu státní. Že obžalovaný pobuřoval úmyslně a že si byl také vědom, že jeho výroky byly objektivně způsobitelné, by u posluchačů vyvolaly nepříznivé smýšlení proti státu, zjišťuje rozsudek formálně bezvadně. Pokud zmateční stížnost popírá subjektivní stránku viny, nedbajíc v tom ohledu rozhodných skutkových předpokladů rozsudku, jichž po formální stránce nenapadá, není provedena po zákonu. Pokud namítá proti objektivní stránce skutkové podstaty, že soud posoudil věc nesprávně, není podle toho, co výše uvedeno, odůvodněna.

III. Pokud jde o odsuzující výrok pro přečin podle § 14 č. 5 zák. na ochr. rep. namítá zmateční stížnost, že dotyčné výroky obžalovaného, kritizující jen činnost vlády, třebaž i způsobem brskním, netýkající se prý ani republiky, ani národa nebo národní menšiny, nebyly s to ohroziti ani obecný mír, ani vážnost republiky a že nezakládají tudíž skutkovou podstatu onoho přečinu. Než ani v tomto směru nelze zmateční stížnosti přisvědčiti. Přehlíží, že k pojmu hanobení republiky se nevyžaduje, by v závadném projevu bylo výslovně použito slova: Republika Čs., stačí i hanobení ústavních činitelů, úřadů a veřejných orgánů, tím více celé vlády, má-li jím býti hanobena republika sama. I kritika činnosti vládní může býti hanobením republiky, je-li úplně jednostranná a přehnaná a užívá-li se při ní silných výrazů, způsobilých snížení vážnosti státu nebo vyvolati v posluchačích náladu hanobenému státu nepřátelskou. V souzeném případě líčil obžalovaný »celně-kongruovou« vládu republiky jako bezohlednou, odbourávající kus po kuse vymoženosti dělnictva, takže její vinou nezbyvá než bída, zoufalství a nespokojenost lidu. Svým návrhem zákona na ochranu nájemníků páše prý vláda zločin na pracujícím lidu, poněvadž dává jím právo, by se v Československu provádělo zlodějství. Situaci republiky líčil jako překerní a katastrofální. Správně uznal prvý soud, že těmito ostrými výrazy a nepravdivým, překrouceným obsahem, tedy způsobem surovým i štvavým obžalovaný vyvolával u svých posluchačů náladu nepřátelskou proti československému státu jako nevyhovujícímu potřebám pracujícího lidu

a že prostředky jím použité byly objektivně způsobilé i snížení vážnost republiky v očích posluchačů i ohrožení obecný mír v republice, předpokládající smírné soužití všeho občanstva. Nelze však ani upříti, že výrok o překérní a katastrofální situaci nejen v republice, nýbrž i v jiných státech, — rozumí se podle tendence řeči obžalovaného ve státech s občanskou vládou nebo aspoň stejné ústavní formy, jako je čl. stát — by byl po případě i způsobilý ohrožení také poměr Čs. republiky k těmto jiným státům — téhož ústavního uspořádání, jež obžalovaný svým výrokem rovněž hanobil, i když je jménem neuvedl. Ostatně na této okolnosti nesejde, poněvadž skutková podstata přečinu podle § 14 č. 5 zák. na ochr. rep. je již dána zjištěním, že hanobení republiky obžalovaným bylo způsobilé snížení její vážnost nebo ohrožení mír v republice. Neodůvodněnou a z části po zákonu neprovedenou zmateční stížnost bylo proto zavrhnouti.

Čís. 3679.

Polír, jemuž byl svěřen dohled nad stavbou (zřízením vřetenové zdi s předem vybranými otvory pro betonové schody), který úkol ten převzal a v osudné době jej zastával, je povinen (§ 335 tr. zák.) podřízeného dělníka (zedníka) poučiti, jak se práce ta dělá; nevyvíňuje ho, že takovou práci ještě nekonal.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1929, Zm I 127/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. ledna 1929, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti těla podle § 335 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudek netrpí neúplností ve smyslu § 281 č. 5 tr. ř. Skutečnosti, které vyšly na jevo při hlavním přelíčení a z nichž stížnost onu výtku dovozuje, týkají se vesměs okolností, které pro právní hodnocení případu ve směru stížností dovozovaném nemají vůbec významu. Není pro obžalovaného omluvou, že podobné práce, jako jest zřízení vřetenové zdi s předem vybranými otvory pro betonové schody ještě nekonal, že podle jeho zkušeností mají se práce ty konati zásadně jinak, že staviteli Š-ovi sdělil tento svůj nedostatek znalostí, nesouhlasil povšechně se způsobem práce, jak se u něho dělala, a již několik dní před tím dal staviteli Š-ovi výpověď a byl u něho zaměstnán jen několik dní. Zůstává rozhodujícím, že obžalovanému jako zodpovědnému polírovi byl svěřen dozor nad onou stavbou a že úkol ten převzal a v osudné době jej zastával, kterážto skutečnost není výsledkem řízení nijak uvedena v pochybnost a není ani zmateční stížností otřesena. Jeho neznalost podobného provádění stavby tím spíše měla mu býti popudem ke zvýšené opatrnosti, po případě k získání si potřebných vědomostí a in-